

Andrzej Orczykowski

Doktorat ks. Jana Cymbały

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 45/1-2, 315-317

2002

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

stanowiła odpowiedź Kościoła na problemy celibatu kapłańskiego i małżeństwa, będące przedmiotem ataku ze strony twórców reformacji.

W rozdziale trzecim: *Celibat kościelny po Soborze Trydenckim*, Doktorant zaprezentował problematykę związaną z instytucją celibatu w Kodeksie Prawa Kanonicznego Benedykta XV i w Kodeksie Jana Pawła II. Znalazły tutaj swój odzwiek także przepisy Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich dotyczące celibatu. Istotny materiał tego rozdziału dotyczy jednak współczesnej doktryny wypracowanej na Soborze Watykańskim II i w licznych aktach posoborowych, zaś w szczególności: Encyklice Pawła VI *Sacerdotalis coelibatus*, materiałach Synodu Biskupów z roku 1971 i 1990 i Posynodalnej Adhortacji Apostolskiej Jana Pawła II *Pastores dabo vobis*.

Zakończenie pracy stanowi syntezę całej rozprawy i ujmuje w interesujący sposób kościelne prawo celibatu duchownych, którego źródła i motywy – zdaniem Doktoranta – znajdują się w prawie Bożym i ewangelicznej radzie Chrystusa.

Obaj recenzenci pozytywnie ocenili prezentowaną dysertację podkreślając, że posiada cechy dobrej monografii i wnosi cenny wkład w badania naukowe nad kościelnym prawem celibatu duchownych.

Rada Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW, biorąc pod uwagę wyniki egzaminu doktorskiego, walor naukowy przedłożonej pracy właściwy dla rozpraw doktorskich, opinie recenzentów oraz pozytywny wynik publicznej obrony, nadała ks. A. Nowickiemu stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

ks. Andrzej Orczykowski SChr

DOKTORAT KS. JANA CYMBAŁY

Dnia 19 lutego 2002 roku na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej ks. mgr. Jana Cymbały, kapłana diecezji warmińskiej. Doktorant przedłożył Radzie Wydziału rozprawę: *Istotne obowiązki małżeńskie w Wyrokach Roty Rzymskiej w latach 1983-1992 wydanych na podstawie kan. 1095 nr 3 Kodeksu Prawa Kanonicznego opublikowanych w „Decisiones”* napisaną pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Ryszarda Sztymiera. W charakterze recenzentów wystąpili: ks. prof. dr. hab. Andrzej Dzięga (KUL) oraz ks. prof. dr. hab. Wojciech Góralski (UKSW).

Rozprawa doktorska: *Istotne obowiązki małżeńskie w Wyrokach Roty Rzymskiej w latach 1983-1992 wydanych na podstawie kan. 1095 nr 3 Kodeksu Prawa Kano-*

nicznych opublikowanych w „*Decisiones*”, wyrasta, jak motywuje Autor we *Wstępie*, „z bardzo odczuwalnego w literaturze światowej braku całościowego ujęcia problematyki skomplikowanego prawnego określenia istotnych obowiązków małżeńskich”. Podejmując temat istotnych obowiązków małżeńskich w wyrokach Roty Rzymskiej, opublikowanych w *Decisiones* w latach 1983-1992 ks. J. Cymbała stawia hipotezę badawczą, w myśl której norma kan. 1095 nr 3 KPK nie wprowadziła, lecz usankcjonowała już wcześniej istniejącą praktykę rotalną polegającą na orzekaniu nieważności małżeństwa z tytułów sformułowanych inaczej, tam gdzie *de facto* chodziło o niezdolność do podjęcia istotnych obowiązków małżeńskich. Zdaniem Doktoranta kryteriami tej weryfikacji są: posiadana przez sędziów rotalnych umiejętność jednoznacznego rozróżnienia obowiązków małżeńskich istotnych i nieistotnych oraz określanie, które przyczyny niezdolności osoby do ich podjęcia są natury psychicznej i jak je w praktyce aplikować.

Bazą źródłową w oparciu, o którą Doktorant uzasadnia swoją tezę, stosując metodę dogmatyczno-prawną, stały się opublikowane w *Decisiones seu Sententiae* wyroki Roty Rzymskiej wydane z kan.1095, nr 3 KPK. Ponadto weryfikując postawioną hipotezę szeroko nawiązano do literatury: kanonistycznej, psychologicznej i psychiatrycznej.

Przedłożona Radzie Wydziału dysertacja doktorska, zawiera: spis treści, wykaz skrótów, bibliografię, wstęp, cztery rozdziały merytoryczne, zakończenie oraz dwa aneksy.

W Rozdziale I ks. mgr J. Cymbała podejmuje próbę określenia istotnych obowiązków małżeńskich w oparciu o doktrynę dokonując analizy poglądów i stanowisk poszczególnych kanonistów. Ukazuje istotne obowiązki małżeńskie służące realizacji *bonum coniugum* oraz urzeczywistnianiu *bonum prolis*, zarówno w sferze prokreacji, jak i wychowania.

Rozdział II poświęcony został kwestii niezdolności do podjęcia istotnych obowiązków małżeńskich. Zaprezentowane zostały poglądy: kanonistów, psychologów, psychiatrów, seksuologów w odniesieniu do wymienionego elementu kan. 1095, nr 3 KPK. Po przedstawieniu pojęcia *incapacitas assumendi* oraz jej kryteriów Doktorant wskazuje przyczyny tej niezdolności.

Rozdział III jest omówieniem istotnych obowiązków małżeńskich w orzecznictwie Roty Rzymskiej. Ks. mgr J. Cymbała zauważa, że audytorzy rotalni jeszcze przed wejściem w życie kan. 1095, nr 3 KPK ferowali wyroki z niezdolności do podjęcia istotnych obowiązków małżeńskich. Audytorzy rotalni najczęściej wskazywali na dobro małżonków jako źródło tychże istotnych obowiązków małżeńskich. Zauważając, że w orzecznictwie Roty Rzymskiej brak jednomyślności co do tego, czy nierozzerwalność – jako istotny przymiot małżeństwa – pozostaje źródłem istotnego obowiązku małżeńskiego związanego z zachowaniem teże niero-

zerwalności, Doktorant wyraża własną opinię opowiadając się za przyjęciem takiej powinności.

W rozdziale IV zostały zaprezentowane przyczyny niezdolności do podjęcia istotnych obowiązków małżeńskich w wyrokach Roty Rzymskiej. Doktorant w oparciu o badania nad wyrokami rotalnymi opracował katalog przyczyn niezdolności do podjęcia istotnych obowiązków małżeńskich natury psychicznej. Zaprezentowane zostały zarówno kryteria oceny przyczyn niezdolności, jak również poszczególne przyczyny niezdolności do podjęcia istotnych obowiązków małżeńskich.

Rozprawa została dodatkowo ubogacona dwoma Aneksami. *Aneks 1* wymienia sformułowania tytułów spraw rozpatrywanych z kan. 1095 nr 3 KPK przez audytorów Roty Rzymskiej w latach 1983-1992, natomiast *Aneks 2* ukazuje istotne obowiązki małżeńskie w wyrokach audytorów Roty Rzymskiej, wydanych z kan. 1095 nr 3 KPK.

Recenzenci ocenili dysertację jako odpowiadającą wymogom stawianym rozprawie doktorskiej tak pod względem merytorycznym jak i formalnym.

Rada Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW, biorąc pod uwagę wyniki egzaminu doktorskiego, walor naukowy przedłożonej pracy, opinie recenzentów oraz pozytywny wynik publicznej obrony, nadała ks. J. Cymbale stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

ks. Andrzej Orczykowski SChr